

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FMK UCM
Kód predmetu	KJK/22beKOMU006/22
Názov predmetu	jazyková kultúra II.
Rozsah	26sS
Počet kreditov	3
Vyučujúci	PaedDr. Andrej Habiňák, PhD. (prednášajúci), prof. PhDr. Nataliya Panasenko, DrSc. (prednášajúci)

Cieľ

Cieľom predmetu je hlbšie poznanie materinského jazyka v komunikácii, noriem spisovného jazyka a vývojových tendencií súčasnej slovenčiny s aplikáciou na fónický, morfológický, lexikálny a syntaktický subsystém, využívajúc tieto poznatky pri jazykovo-kompozičnom stvárnení a analýze komunikátu.

Podmienky na absolvovanie predmetu

Záverečné hodnotenie, ktorého súčasťou je písomná a ústna skúška. Študent sa môže zúčastniť na ústnej skúške až po úspešnom absolvovaní písomnej časti, na ktorej musí získať minimálne 55 % bodov. Písomná časť skúšky: gramatický test - vybrané javy z kodifikačných diel: Pravidlá slovenského pravopisu (najnovšie) + Morfológia slovenského jazyka. Študent môže získať spolu 100 bodov (100 %): • 10 % hodnotenia tvorí účasť na seminároch (povolené je vymeškať max. 1 blokovú výučbu z celkového počtu, • 45% hodnotenia tvorí praktický test • 45 % hodnotenia tvorí písomný test (teoretická skúška). Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať minimálne 55 % bodov z každého testu. Záverečná hodnotiacia stupnica zodpovedá §15 ŠP UCM: A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami < 92-100 % > B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami < 83-91 % > C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky < 74-82 % > D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby < 65-73 % > E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám < 56-64 % > FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta < 0-55 % >

Záverečné hodnotenie

Záverečná hodnotiacia stupnica zodpovedá §15 ŠP UCM: A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami < 92-100 % > B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami < 83-91 % > C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky < 74-82 % > D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby < 65-73 % > E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám < 56-64 % > FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta < 0-55 % >

Výsledky vzdelávania

VEDOMOSTI: Študent nadobudne základné vedomosti zo synchronného a diachrónneho výskumu v jazykovede. Spozná aktuálny dorozumievací prostriedok našej spoločnosti v normatívnej i všednej podobe,

ale prídí i na dejinné a geopolitické súvislosti, ktoré ho vytvárali, ba stále vytvárajú. Spozná štruktúru slovenského jazyka, vybrané kapitoly z jednotlivých jazykových rovín. Vie tieto poznatky aplikovať v písomnej i ústnej podobe v istej štandardizovanej forme. • ZRUČNOSTI: študent aplikuje teoretické poznatky pri práci na seminároch, kde realizuje vlastný odborný jazykový prejav, analyzuje množstvo iných jazykových prejavov a kriticky hodnotí silné a slabé stránky konkrétnych rečníkov. • KOMPETENCIE: študent si rozšíri komunikačné kompetencie (jazykové), zlepši si argumentačné schopnosti, naučí sa pracovať v kolektíve a kooperovať, rozvíja si prezentačné zručnosti, posilní si kreativitu, rozvíja si logické myslenie, zopakuje a rozšíri si ortografické, ortoepické, štylistické poznatky, ktoré vie aplikovať vo svojom prejave. • Na základe teoretických vedomostí a práce na prípadových štúdiách je študent schopný analyzovať aktuálnu situáciu na poli komunikačných aktivít konkrétnej spoločnosti, médií, osoby. • Rozvíja si analytické schopnosti, komunikačné a prezentačné zručnosti, schopnosť argumentácie.

Stručná osnova predmetu

1. Jazyková situácia a jazyková politika SR. Postavenie slovenčiny v rámci EÚ. Jazyková legislatíva (zákon NR SR č. 270/1995 Z.z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky, zákon NR SR 184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín, Európska charta regionálnych a menšinových jazykov, opatrenie MK SR č. 1501/2008-10/5088 o vyhlásení kodifikovanej podoby štátneho jazyka podľa zákona). Kodifikačné príručky. 2. Úvod do štúdia jazyka. Dekódovanie znaku. Jazyk ako systém. Jazykové roviny. Ortografia na pozadí lingvisticko-semiotických sústav. Spisovný jazyk a proces jeho formovania (prirodzený národný jazyk a umelý spisovný jazyk). 3. Dejiny spisovnej slovenčiny. Slovenčina v rámci slovanských jazykov. Vzťah slovenčiny a češtiny (minulosť a súčasnosť). Používanie bohemizmov v súčasnej slovenčine. 4. Dynamické zmeny v jazyku. Ideálna a reálna norma (kritériá systémovosť, funkčnosť, normovanosť). Preberanie jazykových prostriedkov a ich ortoepická a ortografická adaptácia. Internacionalizácia. Kalky. 5. Lexikológia. Lexéma a jej významová štruktúra. Štylistická klasifikácia lexikálnych štýlov. 6. Slovná zásoba a jej diferenciácia. Spôsoby obohacovania slovnej zásoby. Lexikografia. Najdôležitejšie lingvistické slovníky. 7. Frazológia a paremiológia. Oboznámenie sa so základnými pojmami a teóriou, funkčné využitie v žurnalistike, v masmediálnej a marketingovej praxi. 8. Fonetika. Fónické štýly. Štylistická hodnota hlások. Suprasegmentálne javy (časová modulácia reči, silová modulácia reči, tónová modulácia reči). Výslovnostné štýly. 9. Morfológia. Frekvencia slovných druhov v komunikácii. Problematika skloňovania a časovania. Interpretácia rozporných javov medzi kodifikáciou a reálnym úzom. 10. Syntax. Vlastnosti viet a súvetí. Štylistické vlastnosti expresívnych konštrukcií. Nesystémové konštrukcie. Slovosled a vetosled. 11. Pragmatika, persúázia a moderná rétorika. Jazyk reklamy. Metafora a umenie využitia štylotvorných činiteľov, trópop a figúr. Praktická štylistika. Odchýlky od výslovnostnej, pravopisnej, slovotvornej, tvaroslovnej a syntaktickej normy. 12. Osobitosti nonverbálnej komunikácie. Interpretácia signálov reči tela. 13. Záverečný praktický test.

Sylabus predmetu

1. Jazyková situácia a jazyková politika SR. Postavenie slovenčiny v rámci EÚ. Jazyková legislatíva (zákon NR SR č. 270/1995 Z.z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky, zákon NR SR 184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín, Európska charta regionálnych a menšinových jazykov, opatrenie MK SR č. 1501/2008-10/5088 o vyhlásení kodifikovanej podoby štátneho jazyka podľa zákona). Kodifikačné príručky. 2. Úvod do štúdia jazyka. Dekódovanie znaku. Jazyk ako systém. Jazykové roviny. Ortografia na pozadí lingvisticko-semiotických sústav. Spisovný jazyk a proces jeho formovania (prirodzený národný jazyk a umelý spisovný jazyk). 3. Dejiny spisovnej slovenčiny. Slovenčina v rámci slovanských jazykov. Vzťah slovenčiny a češtiny (minulosť a súčasnosť). Používanie bohemizmov v súčasnej slovenčine. 4. Dynamické zmeny v jazyku. Ideálna a reálna norma (kritériá systémovosť, funkčnosť, normovanosť). Preberanie jazykových prostriedkov a ich ortoepická a ortografická adaptácia. Internacionalizácia. Kalky. 5. Lexikológia. Lexéma a jej významová štruktúra. Štylistická klasifikácia lexikálnych štýlov. 6. Slovná zásoba a jej diferenciácia. Spôsoby obohacovania slovnej zásoby. Lexikografia. Najdôležitejšie lingvistické slovníky. 7. Frazológia a paremiológia. Oboznámenie sa so základnými pojmami a teóriou, funkčné využitie v

žurnalistike, v masmediálnej a marketingovej praxi. 8. Fonetika. Fónické štýlémy. Štylistická hodnota hlások. Suprasegmentálne javy (časová modulácia reči, silová modulácia reči, tónová modulácia reči). Výslovnostné štýly. 9. Morfológia. Frekvencia slovných druhov v komunikácii. Problematika skloňovania a časovania. Interpretácia rozporných javov medzi kodifikáciou a reálnym úzom. 10. Syntax. Vlastnosti viet a súvetí. Štylistické vlastnosti expresívnych konštrukcií. Nesystémové konštrukcie. Slovosled a vetosled. 11. Pragmatika, persuázia a moderná rétorika. Jazyk reklamy. Metafora a umenie využitia štýlotvorných činiteľov, trópov a figúr. Praktická štylistika. Odchýlky od výslovnostnej, pravopisnej, slovotvornej, tvaroslovnej a syntaktickej normy. 12. Osobitosti nonverbálnej komunikácie. Interpretácia signálov reči tela. 13. Záverečný praktický test.

Odporúčaná literatúra

Čmehýlová-Řašová, D., & Rysová, A. (2019). Lingvistické minimum k masmediálním štúdiám. FMK UCM. Retrieved from <http://193.87.59.177/6/63/1333> Čmehýlová-Řašová, D., & Rysová, A. (2020). Lingvistické minimum k masmediálním štúdiám: praktikum. FMK UCM. Habiňák, A. (2021). Frazeológia v masmediálnom priestore: vzdelávanie a printové médiá. FMK UCM. Habiňák, A. (2020). Slovná zásoba v masmédiách: teoretické východiská a prax. FMK UCM. Habiňák, A. (2019). Vybrané kapitoly z jazykovej kultúry pre študentov masmediálnej komunikácie: úvod do lexikológie. FMK UCM. Panasenko, N., & Greguš, L. (2022). Media text in the mirror of linguistics. Wolters Kluwer. Rašová, D. (2016). Intencia mediálnej výpovede: Glosár. FMK UCM.